

وقتی اعداد و درصدها معنای خاصی در موضوع افزایش دستمزد کارگران ندارند

حذف پله پله مزدبگیران از بازارهای چندگانه کشور

نسرین هزاره مقدم

گرانی در کشور بیداد می‌کند. این گزاره واقعیتی است که هیچ ایرانی در روزهای گذشته با آن مخالفتی ندارد. در آن صحنه می‌گذارد.

در تماس با کارگران بخش‌های مختلف، نه فقط کارگران ساده و بدون تخصص بلکه قشر ماهر کارگران از نیروهای کار نفت و عسلویه گرفته تا مخابرات و کارخانجات بزرگ صنعتی، نظرشان را در مورد «مزد مطلوب» جویا شدم. آنها با تاکید بر اینکه گرانی بیداد می‌کند، نگرانی خود را نسبت به تأثیر گذاری افزایش دستمزد در زندگی مزد و حقوق‌بگیران ابراز کردند که می‌توان در یک جمله خلاصه‌وار از زبان یک کارگر مخابرات روستایی آن را بیان کرد: «حتی اگر ماهی ۱۵ میلیون تومان هم دستمزد بگیریم، نمی‌توانیم مثل قبل از سال ۹۷ زندگی کنیم». برای درک وضع معیشت کارگران، حتماً نیازی نیست تا منتظر اعلام آمارهای رسمی باشیم، اگر سری به بازارها بزنیم، عدم تناسب قیمت‌ها با متوسط دستمزد کارگران، خودش را نشان می‌دهد.

حذف کارگران از بازارهای سرمایه‌ای

بازارهای سرمایه‌ای مانند خودرو یا طلا و مسکه و دلار را کنار می‌گذارم چرا که ورود به این بازارها مدت‌هاست برای کارگران ممنوع است. کارگران خریداران کالاهای سرمایه‌ای نیستند و نمی‌توانند باشند چون در این بازارها تناسب قیمت - دستمزد به شکل معناداری از میان رفته اما در همین بازار کالاهای اساسی هم بی‌تناسبی بیداد می‌کند. هفته گذشته، ماجرای «گوشت نیم میلیون تومانی» در رسانه‌ها و فضای مجازی خیرساز شد. مسئولان وزارت جهاد کشاورزی در آن مقطع اعلام کردند که «این قیمت متعلق به گوشت لخم گوسفندی در بسته‌بندی‌های خاص است و از این پس، عرضه گوشت قرمز در این بسته‌بندی‌ها ممنوع اعلام می‌شود». با این حال حتی اگر گوشت‌های خاص و لاکچری را از دایره محاسبات کنار بگذاریم، باز هم قیمت‌ها برای کارگران خارج از دایره استطاعت است.

رکوردزنی تورم نقطه به نقطه در بهمن ماه

البته داده‌های رسمی تورم بهمن ماه که مرکز آمار سوم اسفند اعلام کرد نیز گویای همین واقعیت است. دلیل روشن ادعای افت معیشتی کارگران و مزدبگیران، در شاخصی به نام فاصله تورم دهک‌های درآمدی خود را نشان می‌دهد. بر اساس اعلام مرکز آمار ایران، دامنه تغییرات نرخ تورم سالانه در بهمن ماه ۱۴۰۱ برای دهک‌های مختلف

مشاهدات میدانی ما در روزهای اول اسفند نشان می‌دهد که نمی‌توان گوشت گوسفند مخلوط یا ران را کمتر از ۴۰۰ هزار تومان خریداری کرد. در زمینه سبزی و صیفی جات و برنج هم مشاهدات میدانی حکایت از نامعقول بودن قیمت این کالاها در بازارها دارد. پیاز با قیمت کیلویی بیش از ۲۰ هزار تومان و برنج ایرانی کیلویی بالای ۱۰۰ هزار تومان نشان می‌دهد مزدبگیران از دایره خریداران بالقوه همین کالاها یا همان کالاهای اساسی و خوراکی نیز خارج شده‌اند و در واقع خروج از دایره متقاضیان خرید فقط به کالاهای سرمایه‌ای یا مصرفی مثل اثاث منزل محدود نمانده و سبب خرید کارگران از سایر کالاها و اقلام زندگی نیز خالی شده است.

ماليات پنهان بپردازند. سایر گروه‌های درآمدی نرخ کالاها و خدمات خود را همپای تورم افزایش می‌دهند و فقط کارگران هستند که نرخ فروش نیروی کار آنها یا همان دستمزد سال به سال ثابت می‌ماند و تازه هر سال هم احتمالی برای افزایش عادلانه و قانونی این نرخ وجود ندارد.

در بهمن ماه و بر اساس داده‌های رسمی، نرخ تورم نقطه‌ای گروه عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» با افزایش ۱۳.۱ و واحد درصدی به ۷۰.۵ درصد رسیده و گروه «کالاهای غیر خوراکی و خدمات» با افزایش ۲۳.۲ درصدی به ۴۳.۵ درصد رسیده است. بیشترین تورم نقطه به نقطه مربوط به خوراکی‌ها بوده و اگر سبب خوراکی‌های مرکز آمار را منطبق بر سبب خوراکی‌های خانوارهای کارگری فرض کنیم، در بهمن ۱۴۰۱ به نسبت بهمن ۱۴۰۰، خوراکی‌های بیش از ۷۰ درصد گران شده‌اند. این نرخ تورم خوراکی‌ها در یک سال منتهی به یک ماه خاص، در دهه‌های اخیر بی‌سابقه بوده است.

در چنین شرایطی بست که عملاً افزایش حقوق، کارکرد معنادار خود را از دست می‌دهد. اگر سبب خوراکی‌ها را بر اساس داده‌های آماردی ماه ۱۴۰۱ با همان متر و معیارهای بسیار حداقلی کارگروه مزد شورای عالی کار محاسبه

کنیم، به رقمی بیش از ۵ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان می‌رسیم یعنی تقریباً برابر با حداقل حقوق دریافتی کارگران. این در حالی است که به دلیل موج‌های تومی ماه‌های اخیر، سهم مسکن در سبب هزینه‌های کارگران بسیار بالا رفته و در مواردی در کلانشهرها به مرز ۵۰ درصد یا حتی بیشتر رسیده است. سهم حمل و نقل، آموزش و بقیه مولفه‌ها هم همین‌طور. اگر فقط مسکن را با سهم ۵۰ درصدی فرض بگیریم، یک کارگر با ۷ میلیون حقوق باید ۳.۵ میلیون تومان اجاره خانه بدهد و بنابراین با ۳.۵ میلیون تومان باقیمانده نصف هزینه‌های خوراکی ماه هم تأمین نمی‌شود.

امسال فقط باید سبب معیشت را ملاک گرفت

«فرامرز توفیقی»، فعال کارگری با تاکید بر اینکه فرمول‌های همیشگی محاسبه سبب معیشت حداقلی کارگران در این شرایط اقتصادی دیگر جوابگو نیست و تطابق خود را با جهان واقعیت به مراتب بیشتر از قبل از دست داده، می‌گوید: محاسبه هزینه‌های عینی و ملموس زندگی کارگران باید فراتر از اعمال یک ضریب روی سبب خوراکی‌های غیر عملیاتی باشد. کارگران با تمام حقوق خود نمی‌توانند یک سرپناه شایسته در کلانشهرها فراهم کنند، حالا چطور

شوکی‌های تورمی موجب می‌شود که مزدبگیران، مالیات پنهان بپردازند. سایر گروه‌های درآمدی نرخ کالاها و خدمات خود را همپای تورم افزایش می‌دهند و نرخ فروش نیروی کار یا همان دستمزد ثابت می‌ماند

می‌شود با یک ضریب کلی روی سبب خوراکی‌ها که بر اساس اقلام خام خوراکی تهیه می‌شود، هزینه‌های زندگی را محاسبه کرد. او تأکید می‌کند که به رغم همه اینها، اهتمام و اراده‌ای برای محاسبه همان سبب معیشت غیر واقعی وجود ندارد و برای دستمزد ۱۴۰۲ حتی نرخ سبب معیشت را محاسبه نکرده‌اند. در این میان جلسات رسمی دستمزد ۱۴۰۲ تاخیر دارد، تاخیری که مفهومی ندارد جز به رسمیت نشناختن چانه‌زنی نمایندگان کارگری دستمزد اعلام کرده‌اند «اول سبب معیشت بعد چانه‌زنی مزدی» ولی توفیقی می‌گوید: امسال زمان آن است که روی بند دوم ماده ۴۱ یعنی تعیین دستمزد بر اساس نرخ سبب معیشت ایستادگی شود. در این شرایط تومی می‌شود که به اعتراف کارگران، گرانی بیداد می‌کند و آنها از اغلب بازارها حذف شده‌اند، بعد از دهه‌ها باید متن صریح قانون اجرا شود و مطالبه کارگران باید این باشد که حداقل دستمزد ۱۴۰۲ باید برابر با سبب معیشت تعیین شود.

نمی‌توان زندگی حداقلی گذشته را هم یافت

محاسبات نشان می‌دهد هر گونه که سبب معیشت محاسبه شود، در این شرایط نرخ آن کمتر از ۱۸ میلیون تومان نخواهد بود. تا امروز که حدود سه هفته به پایان سال زمان داریم، هنوز نرخ رسمی سبب اعلام نشده است و تنها نرخ تقریباً رسمی مرتبط با سبب معیشت، نرخ خطر فقر اعلامی وزارت کار برای ۱۴۰۱ است که این شاخص را برای خانوارهای تهرانی حدود ۱۵ میلیون تومان دانسته است. سوال این است که آیا همین ۱۵ میلیون تومان مبنای تعیین حداقل دستمزد ۱۴۰۲ قرار می‌گیرد، هر چند به گفته آن کارگر مخابرات روستایی، ۱۵ میلیون تومان هم نمی‌شود به زندگی معمولی قبل از سال ۹۷ برگشت.

این فعال کارگری در ادامه گفت: بر اساس ماده ۱۶۸ قانون کار و دستورالعمل چگونگی تشکیل و نحوه اداره شورای عالی کار، جلسات این شورا با حضور حداقل هفت نفر از اعضا رسمیت خواهد داشت مشروط بر اینکه در هر جلسه دو نفر از گروه کارگر و دو نفر از اعضای حاضر در جلسه مختیر خواهد بود. در رویه‌ای که تا سال ۱۳۸۷ اجرامی شرداری مثبت نمایندگان کارگری شرط لازم برای رسمیت یافتن مصوبات مزدی این شورا بود اما در این سال با مصوبه هیات وزیران این شرط حذف شده و این ترتیب در عمل، رأی و نظر گروه کارگری بی‌اثر شد. نتیجه اینکه به رغم الزام حضور دست‌کم دو نماینده کارگری برای رسمیت یافتن جلسات، در نهایت و در هنگام تصمیم‌گیری رأی ندادن برای منفی دو عضو کارگری در مقابل پنج رأی نماینده‌های مشترک المنافع کارفرمای و دولتی مطلقاً اثر بخش نبوده و از سه‌جانبه‌گرایی نیز خبری نیست.

افزایش مزد در بطی به خلق پول ندارد

فرج‌اللهی در ادامه گفت: مزد مبلغ ریالی است که در ازای انجام کار یا ارائه خدماتی معین به نیروی کار پرداخت می‌شود یعنی مزد بخشی از ارزش افزوده‌ای است که مستقیماً یا غیر مستقیماً، در اثر کار

سال آینده افزایش یافته است و ثبت درخواست دریافت این تسهیلات برای بان‌نشستگان و وظیفه‌بگیران متقاضی تحت پوشش صندوق صرفاً به صورت اینترنتی امکان‌پذیر است. بنابراین گزارش، پس از اتمام دوره حدود یک ماهه ثبت‌نام اینترنتی در اسفندماه امسال، فرآیند بررسی سال آینده خواهد بود.

تقاضای بان‌نشستگان و تعیین واجدین شرایط دریافت وام آغاز خواهد شد تا با هماهنگی بانک عامل، پرداخت تسهیلات ۳۰ میلیون تومانی ضروری بان‌نشستگان در سال ۱۴۰۲ عملیاتی شود. زمان پرداخت این تسهیلات نیز بررسی کارشناسی است تا بتوان به جمع‌بندی مناسبی رسید.

اخبار کارگری

معاون رئیس جمهور:

افزایش حقوق همه کارکنان دولت باید یک عدد ثابت باشد

معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان امور اداری و استخدامی گفت: در بحث افزایش حقوق‌ها، الگوی در صدی فاصله‌ها را بیشتر می‌کند و معتقدم باید به سمت عدد ثابت برویم. می‌توانیم به همه کارکنان دولت یک عدد ثابت را اضافه کنیم تا حقوق همه به اندازه یک عدد ثابت افزایش یابد.

میثم لطیفی اظهار کرد: سبک‌های متعددی در مدیریت داریم و سبک مدیریتی ایرانی، سبک پهلوئی است. وی با اشاره به موضوع حقوق و دستمزد عنوان کرد: یکی از وزارتخانه‌هایی که باید حمایت ویژه‌ای از آن صورت بگیرد، وزارت ورزش و جوانان و وزارت کشور است. در این زمینه اقداماتی صورت گرفته که بعد از نهایی شدن و تصویب در دولت، از ابتدای آذرماه اعمال خواهد شد و در حوزه رفاهیات باید اقداماتی صورت بگیرد.

وی افزود: در بحث افزایش حقوق‌ها، باید به سمت عدد ثابت برویم و حقوق همه به میزان یک عدد ثابت افزایش یابد. این بسته به تصمیم مجلس است و باید در این زمینه کمک کنند تا رقم بخورد.

افزایش حقوق در سال ۱۴۰۲ پلکانی نخواهد بود

یک عضو کمیسیون تلفیق بودجه ۱۴۰۲ در مجلس گفت: بر اساس مصوبه کمیسیون تلفیق مجلس، افزایش حقوق کارکنان دولت و بان‌نشستگان در سال آینده پلکانی نیست و به حقوق همه افراد ۲۰ درصد اضافه خواهد شد.

طبق گزارش ایسنا، غلامعلی کوهساری بیان کرد: در خصوص حقوق کارکنان دولت حداقل حقوق ۷ میلیون و ۹۲۰ هزار تومان در نظر گرفته شد اما دولت افزایش حقوق را به صورت پلکانی پیش‌بینی کرده بود یعنی افرادی که سابقه کمتری دارند افزایش حقوق بیشتری داشتند و افرادی که سابقه بیشتری داشتند افزایش حقوق آنها کمتر بود و با این روند افراد با سابقه کمتر مورد توجه قرار می‌گرفتند. این سبب می‌شد انگیزه از افراد با سابقه گرفته شود به همین دلیل کمیسیون تلفیق افزایش حقوق سال آینده را ۲۰ درصد برای همه در نظر گرفت و دیگر پلکانی نیست.

وی گفت: در خصوص بان‌نشستگان نیز این گونه است. اگر چه چندین افزایش ۲۰ درصدی حقوق پاسخگو نیاز کارمندان و بان‌نشستگان نیست اما افزایش حقوق نیز یک‌سری تبعات اقتصادی دیگر بر جای می‌گذارد که مجدد آثار آن به مردم بازمی‌گردد.

تعداد بنگاه‌های مشکل دار کشور کمتر شده است

معاون روابط کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی گفت: طی یک سال و نیم گذشته شمار بنگاه‌های اقتصادی مشکل دار در کشور ۲۲ درصد کاهش یافته است.

به گزارش خبرگزاری ایرنا، علی حسین رعیتی فرد در جمع خبرنگاران افزود: هم اکنون تعداد بنگاه‌های اقتصادی مشکل دار در کشور ۸۷۰ مورد است که با توجه به رونقی که اخیراً در بخش تولید با وجود تحریم‌ها به وجود آمده این تعداد رو به کاهش است.

وی اضافه کرد: بر اساس آخرین آمار در انتهای شهر پور ماه امسال، به شمار بیمه‌شدگان اجباری در کشور ۵۰۰ هزار نفر اضافه شد که نشان می‌دهد حوزه تولید رونق گرفته است.

رعیتی فرد در پاسخ به سوالی درباره روند تعیین دستمزد کارگران برای سال ۱۴۰۲ افزود: این موضوع در شورای عالی کار بر پایه اصل سه‌جانبه‌گرایی در حال بررسی است. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به تنهایی در این خصوص تصمیم‌گیرنده نیست و تصمیم نهایی با شرکای اجتماعی و حضور موثر نمایندگان کارگران و کارفرمایان انجام می‌گیرد.

وی اضافه کرد: نشست‌های مربوطه درباره تعیین دستمزد کارگران برای سال ۱۴۰۲ با اعضای شورای عالی کار طبق جدول زمان‌بندی در حال بررسی کارشناسی است تا بتوان به جمع‌بندی مناسبی رسید.